

Συγκυρία επιδημίας: οικολογική κρίση, οικονομική κρίση και κομμουνιστικοποίηση

FD¹

Η καπιταλιστική παραγωγή, η οποία ποτέ δεν “σεβόταν” τη ζωή, κατέληξε να παράγει στις δεκαετίες του 1970 και του 1980, πολύ πριν την επιδημία που εμφανίστηκε στην Κίνα το φθινόπωρο του 2019, μια κρίση οικολογική που ήταν ταυτόχρονα και παγκόσμια και μόνιμη², έχοντας τη μορφή μιας γενικευμένης ρύπανσης με καταστροφή του κλίματος. Αυτή η κρίση είναι παγκόσμια στον βαθμό που απειλεί τη γήινη βιόσφαιρα, από την οποία εξαρτάται επίσης και η ανθρώπινη ζωή. Είναι μόνιμη στον βαθμό που είναι εγγενής στην πραγματική υπαγωγή της εργασίας και της φύσης στο κεφάλαιο. Με άλλα λόγια, αν και αντιπροσωπεύει ένα μείζον πρόβλημα από τη σκοπιά της τάξης των καπιταλιστών σε όλα τα κράτη και μπλοκ, δεν μπορεί να ξεπεραστεί αποτελεσματικά εντός των ορίων μιας νέας, ανώτερης αναδιάρθρωσης της σχέσης εκμετάλλευσης σε παγκόσμια κλίμακα. Από την άλλη πλευρά, παραμένει πιθανή μια ανώτερη αναδιάρθρωση της σχέσης εκμετάλλευσης με την καλλίτερη ενσωμάτωση του οικολογικού λόγου και με ριζοσπαστικά προσχήματα, όπως παραμένει πιθανή και μια ρήξη κομμουνιστικοποίησης εντός και ενάντια σ’ αυτή την αναδιάρθρωση που η τάξη των καπιταλιστών θα προσπαθήσει να επιβάλει.

Στην πανδημία του κορωνοϊού, συνδυάζονται δυο αυτόνομες διαδικασίες καθώς, μετά τη δεκαετία του 1970, οι οικονομικές κρίσεις και η συνεχής καταστροφή των μορφών ζωής δεν συνδέονταν άμεσα. Όμως, μεταξύ του Νοεμβρίου του 2019 και του Μαρτίου του 2020 εμφανίστηκε μια πανδημία στην πόλη Wuhan η οποία διαδόθηκε πολύ γρήγορα σ’ ολόκληρο τον κόσμο, καταδεικνύοντας για μια ακόμα φορά τη βαρύτητα της οικολογικής κρίσης και επιφέροντας, ταυτόχρονα, ραγδαία μια μείζονα οικονομική κρίση που νιώσαμε ότι κρατά από την προηγούμενη κρίση, κρίση που είχε περιοριστεί αλλά δεν είχε ξεπεραστεί. Από τη μια πλευρά, η αυξανόμενη ρύπανση της γης, της θάλασσας και του αέρα, η υπερθέρμανση του πλανήτη, η εξάντληση του εδάφους και η μαζική αποψίλωση των δασών, η τρελλή αστικοποίηση, που στερώνει τη γη και κάνει τις πόλεις όλο και λιγότερο κατοικήσιμες, οι επιδημίες, η εξάπλωση των οποίων διευκολύνεται από την καταστροφή των φυσικών εμποδίων που κάποτε περιόριζαν την κυκλοφορία των ιών, και η αντικειμενική καταστροφή του ανθρώπινου [βιολογικού] υλικού από την φαρμακοβιομηχανία, είναι όλες πτυχές της μόνιμης οικολογικής κρίσης, αξεπέραστης στα όρια της διευρυμένης αναπαραγωγής του κεφαλαίου. Από την άλλη πλευρά, αυτή την άνοιξη του 2020, η ήδη παρατηρήσιμη επιβράδυνση της παραγωγής και του εμπορίου, η παρόξυνση των εντάσεων μεταξύ κρατών και σχηματισμών κρατών, η ανάγκη για όλες τις φράξιες της άρχουσας τάξης να ληφθούν αυτή τη φορά ριζικά μέτρα για την επανεκκίνηση της συσσώρευσης σε πιο “υγιή” βάση, και οι προβλέψιμες προσπάθειές τους να ξεκινήσουν τις εσωτερικές τους συγκρούσεις, ορίζουν την τρέχουσα οικονομική κρίση η οποία, σε κάθε περίπτωση, θα σημαδέψει το τέλος του κύκλου που ξεκίνησε τη δεκαετία του 1970, αν όχι, ίσως, και την “τελική κρίση” του συστήματος.

Εξαιτίας αυτής της επιδημικής σύζευξης της συνεχούς καταστροφής της ζωής και της τρέχουσας κρίσης αναπαραγωγής του κεφαλαίου, είναι πρώτα απ’ όλα εμείς, προλετάριοι και κομμουνιστές, που πρέπει να την αντιμετωπίσουμε, τόσο στη θεωρία όσο και στην πράξη. Όχι επειδή είμαστε επαναστάτες από τη φύση μας, αλλά επειδή σ’ αυτή τη συγκυρία είμαστε όλοι στο στόχαστρο³.

Αντίθετα με αυτό που ισχυριζόταν ο Camatte, όταν θεωρητικοποιούσε την “πτήση” από την υλική κοινότητα του κεφαλαίου, δεν υπάρχει περιπλάνηση της ανθρωπότητας⁴, γιατί τα ανθρώπινα όντα, διαιρεμένα αμέσως μέσα από την κοινωνική σχέση του φύλου, δεν έχουν υπάρξει ποτέ έξω από τρόπους και σχέσεις παραγωγής μιας κοινωνικο-ιστορικά καθοριζόμενης υλικής ζωής. Η υποβάθμιση του γήινου φυσικού περιβάλλοντος εμφανίζεται, μερικές φορές και σε περιορισμένες μορφές, σε τεράστιες περιοχές πολύ πριν από την συγκρότηση του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής.

1 Στμ. Μεταφρασμένο από εδώ: <http://dndf.org/?p=18482>.

2 Έννοια υπό κατασκευή, στην προοπτική της κομμουνιστικοποίησης.

3 Στμ. Στο πρωτότυπο: “nous sommes tous et toutes dans leur collimateur”.

4 *Errance de l’humanité*, 1973, στο Διαδίκτυο.

γής, αλλά με έναν πολύ βραδύ ρυθμό. Αλλά για να αποκτήσει η παραγωγή της υλικής ζωής, για τις πολυάριθμες ανθρώπινες ομάδες που κατοικούν τη Γη, την τάση να γίνει καταστροφική γι' αυτό το περιβάλλον, το κεφάλαιο θα πρέπει να εδραιωθεί ως ο κυρίαρχος τρόπος παραγωγής και να επιβληθεί στην ανάπτυξη ολόκληρου του πλανήτη, με κόστος την καταστροφή των παλιών τρόπων παραγωγής και την ενσωμάτωση ή εξόντωση λαών που δεν έχουν ακόμα υπαχθεί τυπικά στη μισθωτή σκλαβιά.

Σ' αυτή τη διαδικασία, η οποία ξεκινά με την πρωταρχική συσσώρευση του κεφαλαίου, αλλά αναπτύσσεται μόνο όταν η καπιταλιστική παραγωγή εδραιώνεται στη Δυτική Ευρώπη και τη Βόρεια Αμερική, στις αρχές του 19ου αιώνα, μπορούμε να ξεχωρίσουμε δυο αποφασιστικές στιγμές. Η πρώτη με την πραγματική υπαγωγή της εργασίας και της φύσης στο κεφάλαιο, που λαμβάνει χώρα γύρω στον Πρώτο παγκόσμιο πόλεμο, με την εδραίωση της επιστημονικής οργάνωσης της εργασίας σε όλες τις αναπτυγμένες χώρες και τον αποικισμό του κόσμου από τις ευρωπαϊκές δυνάμεις. Και στη συνέχεια, η παραγωγή της παγκόσμιας οικολογικής κρίσης, που αντιστοιχεί στην ανάπτυξη ενός νέου κύκλου συσσώρευσης και αγώνων, δηλαδή πρώτα σε μια παγκόσμια αναδιάρθρωση της σχέσης εκμετάλλευσης, στις δεκαετίες του 1970 και 1980, που κατέστειλε όλα εκείνα που ακόμα θεμελιώναν την ταυτότητα της εργατικής τάξης και, συνεπώς, της επιβεβαίωσής της ως τάξης, τόσο στο επίπεδο του εργοστασίου όσο και στο επίπεδο της κοινωνίας.

Αν, όμως, η οικολογική κρίση συνέβη στη διάρκεια της τελευταίας καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης, μπορεί κανείς να αναρωτηθεί γιατί οι ομάδες της γαλλικής υπεραριστεράς μετά το 1968 δεν την ενσωμάτωσαν στο πρόβλημα της κομμουνιστικοποίησης ως επαναστατικής κατάργησης του καπιταλισμού χωρίς μεταβατικές περιόδους. Ιδρυμένη το 1977, η ομάδα *Théorie Communiste* κατάλαβε ότι αυτή η καταστροφική αναδιάρθρωση του "παλιού εργατικού κινήματος" συνεπαγόταν την αναπαραγωγή της αντίθεσης προλεταριάτο/κεφάλαιο με μια μορφή στην οποία το προλεταριάτο τείνει να παράγει την ύπαρξή-του-ως-τάξης ως μια εξωτερικοποιημένη συνθήκη στην τάξη των καπιταλιστών⁵. Αλλά ούτε η TC, ούτε καμιά άλλη ομάδα που θεωρητικοποιούσε την κομμουνιστικοποίηση, δεν κατάλαβαν ότι η αναδιάρθρωση περιελάμβανε ευθύς εξαρχής την παραγωγή μιας οικολογικής κρίσης που ήταν τόσο παγκόσμια όσο και μόνιμη. Πραγματικά, ο τρόπος με τον οποίο η καπιταλιστική αντεπίθεση πρωτοπαρουσιάστηκε, ως μια γενικευμένη αμφισβήτηση που παράχθηκε από την ήττα της εργατικής τάξης, έκανε το πρόβλημα να εξαφανιστεί, σαν να λέμε, πριν καν τεθεί.

Από τη μια πλευρά, η τάξη των καπιταλιστών αγνόησε την έκθεση των ειδικών που δημοσιεύθηκε το 1972 με τον τίτλο: *Τα όρια της επέκτασης: ξαναζωντάνεψε τη συσσώρευση επιτιθέμενη πρώτα στις "δυσκαμψίες" της εργασίας στην παγκόσμια αλυσίδα, χωρίς να νοιάζεται για την εξάντληση των πόρων (πρώτες ύλες + ενέργεια απαραίτητη για την παραγωγή) ή για τη γενικευμένη μόλυνση (τάση καταστροφής της βιόσφαιρας)*. Από την άλλη, οι (διαταξικοί) αγώνες που ξέσπασαν στο μέτωπο της πολιτικής οικολογίας – ιδιαίτερα εναντίον της παραγωγής πυρηνικής ενέργειας – γρήγορα τελμάτωσαν **στη ρεφορμιστική ιδεολογία της αποανάπτυξης, γιατί αμφισβητούσαν αφηρημένα τον παραγωγισμό και όχι την παραγωγή αξίας, κεφαλαίου ως αυτοαξιοποιούμενης αξίας**⁶. Τέλος, σ' αυτούς τους δυο παράγοντες θα πρέπει να προστεθεί και ένας ακόμα γενικότερος. Σκεπτόμενη την κομμουνιστικοποίηση στο πλαίσιο των καθημερινών αγώνων του προλεταριάτου που δρα αυστηρά ως τάξη, η TC, δεν είχε μόνο να αντιπαλέψει την αστική ιδεολογία του "τέλους του προλεταριάτου", αλλά και την επαναστατική ιδεολογία της κομμουνιστικοποίησης "σε ανθρώπινη βάση"⁷, κάτι που εμπόδισε, τουλάχιστον αρχικά, την ενσωμάτωση στο έργο της ενός *a priori* προβλήματος που θα μπορούσε να θέσει υπό αμφισβήτηση την συνοχή της ίδιας της υπό ανάπτυξη θεωρίας.

5 Δείτε τις αναλύσεις της *Théorie Communiste*, στον ιστότοπό της.

6 Στμ. Πολύ ενδιαφέρον σημείο. Από τις πιο πυκνές και περιεκτικές κριτικές στην ιδεολογία της αποανάπτυξης, ιδεολογία που βλέπει το πρόβλημα στην υπερπαραγωγή εμπορευμάτων και όχι στη ρίζα του, δηλαδή στην παραγωγή αξίας, που αδυνατεί, δηλαδή, να δει ότι το πρόβλημα δεν είναι η παραγωγή λιγότερων εμπορευμάτων αλλά η κατάργηση της αντίφασης αξίας ανταλλαγής και αξίας χρήσης, η κατάργηση της αξίας στη βάση της αφού στον βαθμό που παράγεται τείνει εμμενώς να αυτοαξιοποιείται μέσα από το αυτοτροφοδοτούμενη κίνηση εμπόρευμα-χρήμα-κεφάλαιο, να συσσωρεύεται ως κεφάλαιο. Ακόμα κι αν για κάποια περίοδο μειωθεί η εμπορευματική παραγωγή, όσο υφίσταται η αξία, αργά ή γρήγορα θα επανασυσσωρευθεί.

7 Στμ. Στο πρωτότυπο: "...mais aussi l'idéologie révolutionnaire de la communisation à titre humain".

Μέσα στα όρια της διευρυμένης αναπαραγωγής του κεφαλαίου, η οικολογική κρίση δεν μπορεί να ξεπεραστεί. Πραγματικά, το κεφάλαιο είναι παραγωγή για την παραγωγή, μια τάση που διορθώνεται σε μια επαναλαμβανόμενη βάση από τις μεγάλες οικονομικές κρίσεις, που σηματοδοτούν τη διαδοχή των κύκλων συσσώρευσης, αλλά μόνο για να επαναεπιβεβαιωθεί με κάθε αναδιάρθρωση. Με άλλα λόγια, η διευρυμένη αναπαραγωγή του κεφαλαίου ως αξίας σε κίνηση, συνεπάγεται μια αυξανόμενη παραγωγή υλικών και ενέργειας (σταθερό κεφάλαιο – μέσα παραγωγής, ιδιαίτερα εξοπλισμός) και καταναλωτικών προϊόντων (μεταβλητό κεφάλαιο=μισθοί=προϊόντα απαραίτητα για τους εργάτες). Και, καθώς, η πτωτική τάση του μέσου ποσοστού κέρδους αντισταθμίζεται μόνο από την ανοδική τάση του λειτουργικού ποσοστού με το κόστος μιας σχετικής αύξησης του σταθερού κεφαλαίου πολύ μεγαλύτερης από αυτήν του μεταβλητού⁸, αυτό έχει σαν αποτέλεσμα μια σταθερή επιδείνωση της κοινωνικής κατάστασης του προλεταριάτου σε σύγκριση με την κατάσταση της τάξης που το εκμεταλλεύεται⁹. Προφανώς, η τάξη των εκμεταλλευτών δεν μπορεί να αποφύγει, τυπικά τουλάχιστον, να συμπεριλάβει στους υπολογισμούς της την καταστροφική υποβάθμιση της βιόσφαιρας και, πρωτίστως, στον βαθμό που αυτή η υποβάθμιση επηρεάζει τη συνολική εργασία που θέτει ως αναγκαία για την μέγιστη αξιοποίηση του συνολικά συσσωρευόμενου κεφαλαίου. Για παράδειγμα, θα πρέπει να σκεφτεί πώς θα διατηρήσει το εργατικό δυναμικό και, συνεπώς, να περιορίσει τις επιπτώσεις μελλοντικών επιδημιών, ξέροντας ότι δεν μπορεί πλέον να αποτρέψει την επιταχυνόμενη μετάδοση των ιών¹⁰. Ανάλογα, θα πρέπει να σκεφτεί τρόπους για τον περιορισμό της ήδη σημαντικής επίπτωσης της αστικοποίησης και της εξάντλησης του εδάφους στην παραγωγή τροφίμων. Όμως, ο τρόπος που η τάξη των καπιταλιστών κατανοεί τα λεγόμενα οικολογικά προβλήματα δεν είναι ποτέ τίποτα παραπάνω από τυπικός καθώς δεν μπορεί να θέσει υπό αμφισβήτηση την παραγωγή υπεραξίας. Η οικολογική κρίση δεν είναι η αντίφαση του κεφαλαίου, που παραμένει η εκμετάλλευση – ή μάλλον οι δύο αντιθέσεις που χτίζει η μια την άλλη, η ταξική εκμετάλλευση και η διαίρεση των φύλων – αλλά το ότι η ταξική πάλη του προλεταριάτου, πάντα σε αμνηχανία από υπερκαθορισμούς (όπως οι φυλετικές διαφορές), υπερκαθορίζεται τώρα και από το γεγονός ότι η αναπαραγωγή του κεφαλαίου απειλεί την αναπαραγωγή της ανθρώπινης ζωής¹¹.

8 Στμ. Είναι αυτό που αναλύεται αρκετά στο εξαιρετικό άρθρο *“Παγιδευμένος σ’ ένα πάρτυ που κανείς δεν σε γουστάρει”* από το *Surplus Club*, και είναι στη βάση της θέσης για τους πλεονάζοντες πληθυσμούς: *“Καθώς το κεφάλαιο αναπτύσσει την εργασία ως “προσάρτημα” της ίδιας της παραγωγικής του ικανότητας, μειώνει την αναλογία της αναγκαίας εργασίας που απαιτείται για την απόσπαση μιας δοσμένης ποσότητας υπεραξίας. Συνεπώς, ο λόγος της αναγκαίας εργασίας που χρειάζεται το κεφάλαιο μειώνεται διαρκώς. Αυτό συμβαίνει μέσω της οργανικής σύνθεσης του κεφαλαίου για την οποία ο ανταγωνισμός μεταξύ κεφαλαίων επάγει την γενίκευση τεχνολογιών εξοικονόμησης εργασίας, όπως η αυτοματοποίηση, αυξάνοντας έτσι το σταθερό κεφάλαιο σε βάρος του μεταβλητού, με αποτέλεσμα μια σχετική μείωση στη ζήτηση της εργασίας”*. Με άλλα λόγια το κεφάλαιο προσπαθεί να αντισταθμίσει την πτωτική τάση του μέσου ποσοστού κέρδους με επέκταση της αυτοματοποίησης της παραγωγής και αύξηση του σταθερού κεφαλαίου και μείωση του μεταβλητού. Αυτό οδηγεί σε κρίση υπερπαραγωγής, συνεχή υποτίμηση των πραγματικών μισθών για το προλεταριάτο και την όλο και μεγαλύτερη “αποβολή” του από την εργασία, διαδικασία που ενισχύει την αύξηση του σταθερού κεφαλαίου, δημιουργώντας έτσι έναν φαύλο κύκλο και βάθεμα της κρίσης του κεφαλαίου *“ως κινούμενης αντίφασης”*.

9 Στμ. Αυτό που ρεφορμιστικά λέγεται “μεγάλωμα της ψαλίδας” ή “οι πλούσιοι γίνονται πλουσιότεροι και οι φτωχοί χειρότεροι”. Το θέμα είναι ότι δεν πρόκειται απλά για “μείωση μισθών” αλλά, όπως γράφεται και στο κείμενο, για τη συνολική επιδείνωση της κοινωνικής θέσης του προλεταριάτου, κάτι που σημαίνει πολλά περισσότερα από τον μισθό.

10 Στμ. Αυτή η ανάλυση φτάνει, θεωρούμε, στον πυρήνα της πραγματικότητας. Η ανάδειξη της οικολογικής καταστροφής, πτυχή της οποίας είναι οι επιδημίες όπως η σημερινή με τον κορωνοϊό, είναι εξαιρετικά σημαντική και κρίσιμη γιατί είναι το προλεταριάτο που πρωτίστως απειλείται – μαζί με τον πλανήτη ολόκληρο – από αυτήν. Αυτοί, λοιπόν, που αδυνατούν να δουν τη συστημική παρόξυνση της οικολογικής καταστροφής, που συνεπάγεται την όλο και μεγαλύτερη πραγματική αδυναμία των καπιταλιστών και των κρατών να ελέγξουν τέτοιες επιδημίες που, πρωτίστως, φυσικά πλήττουν το προλεταριάτο, βλέπουν απλά έναν “εμπορικό πόλεμο” και “κρατικές συνωμοσίες”, δεν κάνουν τίποτα άλλο από το να υποβαθμίζουν την καταστροφική απειλή για το προλεταριάτο και τη βιόσφαιρα, καταδεικνύοντας έτσι σημαντική θεωρητική και πρακτική ένδεια.

11 Στμ. Εξαιρετικά σημαντική θέση για το τι αντιπροσωπεύει η οικολογική καταστροφή στο πλαίσιο των καπιταλιστικών κοινωνικών σχέσεων, για την ίδια τη ζωή του προλεταριάτου.

Στην παρούσα κατάσταση της επιδημίας, οι κομμουνιστές χρειάζονται σίγουρα μια πολιτικά ενεργή ματιά του χάσματος που μπορεί να λειτουργήσει, μέσα από την εμπειρία, μεταξύ των τάξεων¹². Χάσμα μεταξύ των πληθυσμών σε καραντίνα, μεταξύ των προλετάρων, αντρών και γυναικών, μεγάλο τμήμα των οποίων επιτάσσεται σε όλες τις χώρες να δουλεύει – στο εργοστάσιο, στα σουπερμάρκετ, στο νοσοκομείο – και των καπιταλιστών, που πασχίζουν να διατηρήσουν τις άμεσες συνθήκες εκμετάλλευσης ενώ σκέφτονται και τα μέσα για την επανέναρξη της συσσώρευσης, πέρα από την απαραίτητη εκκαθάριση του εικονικού κεφαλαίου. Όμως, δεν μπορούμε να τρέξουμε πιο γρήγορα από τον άνεμο, ακόμα κι αν αυτός φυσάει ήδη πολύ δυνατά. Από τη μια πλευρά, η πανδημία του Covid εμφανίζεται αμέσως ως μια διαταραχή εξωτερική προς την παγκόσμια κοινωνία: όχι μόνο για την τάξη των καπιταλιστών αλλά επίσης και για τις μάζες του προλεταριάτου, ακόμα και για τους περισσότερους επαναστάτες. Εξ ου και η τυπική προσκόλληση των προλετάρων στην καραντίνα, η οποία είναι, όμως, ανοιχτή στην κριτική όχι μόνο από μια κομμουνιστική σκοπιά αλλά ακόμα και από επιστημονική, και στις αφηρημένες ριζοσπαστικές φόρμουλες του τύπου “όλα συνδέονται με τον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής”¹³. Από μια κομμουνιστική σκοπιά, η επιθυμία των προλετάρων, των οποίων η δουλειά θεωρείται ουσιώδης να παραμείνει στο σπίτι, να πληρωθούν τους μισθούς τους χωρίς να δουλέψουν, είναι απόλυτα κατανοητή αλλά συμβάλλει στην εξατομίκευση του προλεταριάτου, συνεπώς στην κοινωνική ειρήνη, που η αντίπαλη τάξη χρειάζεται να αναδομήσει. Από μια επιστημονική σκοπιά, αναρωτιέται κανείς αν η καραντίνα είναι πραγματικά χρήσιμη στον περιορισμό μιας πανδημίας, με δεδομένο, σε επίπεδο αρχής, ότι κάποιος πρέπει πάντα να ταυτοποιήσει πολύ γρήγορα τους φορείς του ιού και να επιβάλει στοχευμένες καραντίνες: σημειώστε, επίσης, ότι, στην πραγματικότητα, οι υγειονομικές αρχές, περνώντας από την αδράνεια στον πανικό, προχώρησαν στη γενική καραντίνα ελλείψει κάποιου καλλίτερου μέσου¹⁴. Από την άλλη πλευρά, αν ο περισσότερο ή λιγότερο γενικός περιορισμός των πληθυσμών είναι περισσότερο μια παραδοχή από τα κράτη της αποτυχίας του συστήματος υγείας παρά μια ορθολογική απάντηση στην πανδημία, και αν αυτός ο περιορισμός δεν μπορεί να διατηρηθεί επ’ αόριστον στο ίδιο υψηλό επίπεδο που έφτασε στην Κίνα ή και, σε ακόμα μικρότερο βαθμό, σε αρκετά ευρωπαϊκά κράτη, ο απο-περιορισμός έχει τον κίνδυνο να είναι μερικός και επιλεκτικός.

Από αυτή την άποψη, η κριτική της ανάλυσης των Κινέζων συντρόφων του *Chuang* από τους Ιταλούς συντρόφους του *Lato Cattivo*¹⁵ είναι η ίδια ανοιχτή σε κριτική: ένα πείραμα αντι-εξέγερσης μπορεί να διεξαχθεί σε συνθήκες μιας πανδημίας, εν είδει πρόληψης. Στην Κίνα, όπως και στην Ευρώπη ή την Αμερική, και πάλι όχι σε τόσο μεγάλο βαθμό, το Κράτος, διαχωρισμένο από την ταξική πάλη ώστε να παρεμβαίνει καλλίτερα, δεν χρειάζεται να έχει μια ήδη έτοιμη στρατηγική: η αντι-εξέγερση είναι ανάλογη με την αναδιάρθρωση, “μπαλώνεται” με ένα νήμα αγώνων, ενάντια στους προλετάρους¹⁶.

“Θέλετε να μάθετε αν έχετε τον κορωνοϊό; Φτύστε έναν αστό και περιμένετε τα αποτελέσματα! Αλληλεγγύη με τους εργάτες”. Αυτό το μήνυμα, που ανεμίζει γραμμένο σε ένα σεντόνι στο κέντρο της Μασαλλίας, λέει πολύ καλά ποιον δρόμο πρέπει να ακολουθήσουμε, με τον κίνδυνο του θανάτου, όχι εξαιτίας του “αόρατου εχθρού” αλλά εξαιτίας του πολύ ενεργού και ορατού εχθρού μας: της τάξης των καπιταλιστών.

Όλοι/ες έχουμε μια μεγάλη ανάγκη να βγούμε έξω. Όχι μόνο για να πάμε στη δουλειά, να στηθούμε στην ουρά του σουπερμάρκετ ή να κάνουμε λίγη γυμναστική ο καθένας στη γωνιά του, ούτε καν για να κάνουμε το τεστ του ιού (αν και αυτό δεν κάνει κακό), αλλά για να αγωνιστούμε μαζί ενάντια στην όλο και χειρότερη εκμετάλλευση που μας επιβάλλουν. Αέρα! Θάνατος στον φόβο! Θάνατος στην Ιερή Υγειονομική Ένωση!

FD

11 Απριλίου 2020

12 Rolan Simon (RS), “σχετικά με το κείμενο του Chuang, *Contagion sociale*, στον ιστότοπο [dndf](http://dndf.org).

13 *Coronavirus, croissance de l'État, et reproduction*, στο [dndf](http://dndf.org).

14 Lorgeril, *Science du confinement ou Confinement de la science?*, στο Διαδίκτυο.

15 *Covid-19 et au-delà*, στο <http://dndf.org/?p=18437>.

16 Στμ. Στο πρωτότυπο: *la contre-insurrection, c'est comme la restructuration, ça se bricole au fil des luttes, contre les prolétaires*.